

Любомир Гузар: *«Якою буде наша рідна Україна – залежить від нас, від кожного з нас»*

Нині Україна, як ніколи, потребує моральної підтримки. Нам усім недостає мудрих настанов Блаженнішого, порад, як діяти, та й просто людської підтримки. Як своєчасно сьогодні, в час протистояння жорстокому віроломному ворогу, звучать його слова-повчання: *«Треба любити своє, бути готовим навіть віддати за це своє життя, але не робити цього коштом іншої людини».*

Вашій увазі, дорогі читачі «Світогляду», пропонуємо спогади проректора Українського католицького університету **Мирослава Мариновича** про Любомира Гузара.

31 травня 2022 року минуло п'ять років з того дня, коли відійшов у вічність Патріарх **Любомир Гузар** – один з найвидатніших і найшанованіших моральних лідерів України. Кожен крок його праведного життя був прикладом глибокої любові до України і самовідданого служіння людям. Кир Любомир Гузар – один із керманічів Української Греко-Католицької Церкви. Він відрізнявся незламним духом та відданістю високим ідеалам. Все життя своє посвятив службі Богу та людям. Був великим оптимістом. Вірив, що Україну чекає велике і славне майбутнє. Був Українцем з великої букви.

Від головного редактора «Світогляду»

Я мав велику честь та приємність знати та спілкуватися з Блаженнішим Любомиром Гузаром.

Це була надзвичайна людина, послана нам Всевишнім, аби надихнути нас на добрі справи та вселити віру в краще майбутнє України.

СЛОВО ПРО НЕЗАБУТНЬОГО БЛАЖЕННІШОГО ЛЮБОМИРА

*Моя мрія в житті – бути Людиною
Любомир Гузар*

Мирослав Маринович
релігієзнавець, публіцист,
проректор
Українського католицького
університету
м. Львів

Ми часто скаржимося, що Бог не посилає нам пасіонарних лідерів. Але схоже, що ми, як юдеї за часів Христа, просто очікуємо не того, кого слід. Бо нам Господь подав особливий дар: у час, коли Україна нестримно поринала у карнавал владо- і грошолюбства, коли на арену вийшла *Людина користі*, Господь послав нам за провідника *Людину молитви* – *Ното оранс*. Аби гріх не став незаперечним законом нашого життя.

Ми всі були свідками цього особливого феномену: коли до якоїсь зали заходив отой скромний чернець, зі своїх місць шанобливо вставали навіть найсановитіші можновладці. Вставали, навіть знаючи, що він цього не побачить. Бо зір фізичний на той час у нього вже згас, поступившись місцем зору духовному. Тому, коли слово брала ця Людина молитви, що говорила простими словами, зрозумілими всім посполитим, імениті інтелектуали замовкали. У простих душпастирських формулах цієї людини була присутня не інтелектуальна заковиристість, а спокійна мудрість і високий маєстат духу.

Упродовж усього періоду патріаршества **Кир Любомира** Українська Греко-Католицька Церква відновила свої традиційні структури та розвинула нові структурні ланки. Консолідував свою роботу Синод Єпископів, запрацювали тематичні сесії Патріаршого Собору УГКЦ. Нове дихання отримали щорічні монарші собори та конференції під загальною назвою *«Преображення у Господі»*. Револьюційним для Церкви було піднесення ролі мирян, і цій темі був присвячений окремий собор. Розпочалося всебічне й багатоліке життя цілої Церкви, що й дало Патріархові Любомиру підставу сказати 2001 року св. **Пані Іванові-Павлу II**: *«Уже сьогодні, Святіший Отче, перед Тобою в любові й покорі стоїть Церква, готова до здійснення нових завдань, які випливають з нашої богоносної східної традиції й церковного управління, а також із нашого почесного обов'язку перед усією вселенською Церквою».*

Паломництво *Папи Івана-Павла II* в Україну було великою заслугою Патріарха Любомира й керованої ним Української Греко-Католицької Церкви. Цим твердженням я не применшую заслуг нунціатури Римо-Католицької Церкви в Україні та державних структур. В історії пастирських поїздок цього Папи візит в Україну виявився одним із найбільш успішних та організованих, після чого у Ватикані подивилися на цю відроджену Церкву зовсім іншими очима. А Божественна Літургія, відслужена Митрополитом Любомиром у Львові в присутності Понтифіка, була чи не найбільшим мирним зібранням за всю історію України. Вона ж була і кульмінацією піднесення нашого духу, що виразно відбилася на поведінці львів'ян: люди стали добрими одне до одного, а водії чомно пропустили перехожих.

Саме під час тієї Літургії Блаженніший Любомир покаюно вибачився, що *«...деякі сини й дочки Української Греко-Католицької Церкви, на превеликий жаль, свідомо і добровільно заподіяли кривду своїм ближнім з рядів свого рідного народу чи інших народів»*. Ця фраза відразу стала сенсаційною як в Україні, так і в Польщі. Чимало українців захвилювалося: мовляв, чи не були ці слова передчасними. Були й такі, що остерігали Блаженнішого від цього кроку. Я можу засвідчити, як твердо і переконано він стояв на своєму.

Відтак не дивно, що саме в ту пору було сформульовано головну місію Української Греко-Католицької Церкви у нинішній час: *«святість об'єднаних людей у паломничанні на шляху до церковного співучасття, щоб здійснити волю Христа-Спасителя»*. Звичайно, багато хто сприйме тут слово «святість» як пафосну пересаду, але я особисто бачу відчутний зв'язок між паломництвом Івана-Павла II, відважною духовною поставою Любомира Гузара і подальшими українськими революціями. У тому факті, що це були Революції духу, які очищали Україну від скверни, була неоціненна заслуга цих двох людей. І зрештою, кожен може згадати постать Блаженнішого на Євромайдані, коли він сформулював важливу християнську максиму: *«Працюймо так, ніби все залежить від нас, молимося так, ніби все залежить від Бога»*.

За час патріаршества Блаженнішого Любомира Церква, яка в комуністичні часи вимушено була «Церквою мовчазною», нарешті повною мірою відновила свій публічний голос. Її глава не раз повторював: *«Дайте людям вирости у свободі»*. Тут ключове слово – «вирости», бо до свободи, до тієї світлої миті остаточного визволення, треба *зростати* – поволі й поступово, але невпинно. Як любив повторювати **Митрополит Шептицький**, *«Божі млини мелють поволі»*. І в цій довірі до невпинності Божих млинів – велика духовна сила Патріарха Любомира.

Поволі – ох, як нестерпно поволі! – мелють Божі млини у сфері державно-церковних відносин. Патріархові доводилося здійснювати своє служіння в суспільстві, в якому панувала велика світоглядна мішанина: державні посадовці плутали Церкву смиренну з Церквою слухняною й «кишеньковою», духовенство плутало невтручання у політику з покорою гріховним владомощам, а народ і держава, замість бути партнерами у служінні спільному благові, розходилися по різні боки антагоністичних барикад.

У цьому похмурому світі постать Патріарха Любомира була символом іще не оціненої гармонії й «золотої середини». Бо властиві йому правда, любов і благочестя не були нічийими політичними союзниками і не стали інструментами в жодних руках. Вони були рівновіддаленими від учасників політичного конфлікту, зате наближеними до кожного, хто відчував якусь потребу чи був сповнений муки страждання.

Від 2003 року за час патріаршества Любомира Гузара розпочався процес перенесення резиденції митрополита Києво-Галицької митрополії Української Греко-Католицької Церкви до Києва та будівництва патріаршого собору, що відкривало нову сторінку в історії нашої Церкви. Про тогочасне мислення Патріарха можна сказати урочистими словами Еклезіяста: *«Усьому час-пора, і на все слухна хвилинка під небом: час берегти духовний скарб і час його віддавати»* (пор. Проп. 3:1–8). І справді, був час Галичині одній зберігати скарб єдності з Петром, коли Київ увіходив у смугу свого історичного затемнення. Сьогодні, коли Київ крок за кроком повертає собі давню первопрестольність, настав час Галичині повернути у його скарбницю те, що було виношено у давньому Києві; чим надихалися його великі предки, а саме: дух церковної єдності.

Звичайно, не всі зусилля Патріарха увінчалися щасливим завершенням. Йдеться тут передусім про визнання патріаршого статусу УГКЦ. Сам Блаженніший роз'яснював: *«Патріарший статус Церкви – це не тільки декрет Синоду Єпископів, підтверджений визнанням Святішого Отця. Це передусім преображене життя Божого Народу, який усвідомлює свої нові обов'язки та відповідальності»*. Тобто, іншими словами, доля патріархату насправді – в руках самих греко-католиків. І навіть якщо на заваді стоять аргументи політичні чи конфесійні, відповідь наша має бути передусім духовною. Адже саме з духовного джерела беруть початок стрімкі потоки нашого життя.

Не лише греко-католики, а й чимало інших християн України вдячні Патріархові Любомиру за вірність пророцтву св. Андрія і за віру в те, що *«нове сяйво слави Божої... може і повинно променіти з єдиної Київської Церкви»*. Ми вдячні Блаженнішому за те, що він запропонував українським християнам київської традиції такий шлях до єдності (див. його послання «Один Божий народ у краї на Київських горах»), який не руйнує особливостей їхнього благочестя і перетворює історично зумовлені відмінності у скарбницю спільного духовного досвіду.

На схилі літ Любомир Гузар виступив з важливою ініціативою: створення у грудні 2011 року Ініціативної групи «Першого грудня». Це була програма трьох українських Церков і української громадськості об'єднати зусилля задля духовного відродження українського суспільства. І всі ми, учасники цієї Групи, зберігаємо в пам'яті світлий образ Блаженнішого Любомира, у якого завжди була повага до думки іншої людини й мудрий спокій духовного патріарха. ■

Все вищесказане не вичерпує багатой Книги життя Кир Любомира Гузара. Але й того, що ми згадали, цілком досить, щоб вдячно схилити голову перед пам'яттю про цього праведного чоловіка, який був посланий нам Богом як дар.